

Helena Falk

046-355405

helena.falk@lund.se

Vård- och omsorgsnämnden

Yttrande avseende Remiss - Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) – slutbetänkande från utredningen Reglering av yrket undersköterska

Sammanfattning

Kommunkontoret har överlämnat en remiss från Socialdepartementet ”Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) – slutbetänkande från utredningen Reglering av yrket undersköterska” till vård- och omsorgsnämnden för direkt besvarande. Remissvaret ska ha kommit in till Socialdepartementet senast den 25 september 2019, anstånd är beviljat.

Beslutsunderlag

Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse den 13 augusti 2019 dnr 2019/0280.

Remiss från Socialdepartementet 2019-05-31 dnr S2019/02078/FS

Statens offentliga utredningar - Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) – slutbetänkande från utredningen Reglering av yrket undersköterska

Barnets bästa

Beslutet berör barn eftersom den statliga utredningens övergripande är syfte är att öka kvaliteten och säkerheten i hälso- och sjukvård samt i vård- och omsorg.

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

Beslutet berör personer med funktionsnedsättning och även barn med funktionsnedsättning eftersom den statliga utredningens övergripande syfte är att öka kvaliteten och säkerheten i hälso- och sjukvård samt i vård- och omsorg.

2019-08-13

Diarienummer

VOO 2019/0280

Ärendet

Regeringen tillsatte en utredning i oktober 2017 med syfte att överväga och lämna förslag till hur yrket undersköterska kan regleras med målsättningen att öka kvaliteten och säkerheten inom hälso- och sjukvård samt inom vård- och omsorg.

Lunds kommun har fått till sig slutbetänkandet från utredningen *Reglering av yrket undersköterska, vilket bygger på "Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20)"*

Utredningen konstaterar att det finns relativt utbredda brister i kompetensen hos yrkesgruppen och ser det som en konsekvens av att underskötersketiteln hittills har varit oreglerad. Utredningen konstaterar att det finns en gemensam uppfattning bland deltagarna i kartläggningen om vilka kompetenser som karaktäriserar en undersköterska. Företrädarna underströk att flera av dessa kompetenser var bland de viktigaste för patientsäkerheten.

Önskvärda kompetenser	Identifierade kompetensbrister
Bedömningsförmåga	Kunskap om hur man ska dokumentera
Omvårdnads/omsorgskunskap	Omvårdnads/omsorgskunskap
Medicinsk kompetens	Medicinsk kompetens
Kunskap om diagnoser	Kunskap om diagnoser
Professionellt bemötande	Professionellt bemötande

Utöver ovan har i princip alla som utredningen träffat påtalat att språkkunskaper hos personalen många gånger är bristfälliga. Det finns en gemensam uppfattning om att utbildningens varierande innehåll är orsak till kompetensbristerna. Det framgår också att arbetsfördelningen mellan undersköterskor och vårdbiträden inte är ändamålsenlig, särskilt inom verksamhet i ordinärt boende.

Utredningens förslag

Mot ovan givna bakgrund, som närmre beskrivs i *Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) - slutbetänkande från utredningen Reglering av yrket undersköterska*, föreslår utredningen att yrket undersköterska regleras med en skyddad yrkestitel. Utredningen har även övervägt att föreslå legitimation och att förbehålla vissa arbetsuppgifter för undersköterskor men finner att en skyddad yrkestitel är den mest ändamålsenliga regleringen för yrkesgruppen.

2019-08-13

Diarienummer

VOO 2019/0280

En skyddad yrkestitel införs för undersköterskor

– Den som har avlagt undersköterskeexamen eller har motsvarande kompetens ska efter ansökan få ett bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska. Endast den som har sådant bevis får i yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område, socialtjänstens område eller enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade använda yrkestiteln. Det ska inte heller vara tillåtet att på dessa områden att använda en yrkestitel som kan förväxlas med den skyddade yrkestiteln för den som saknar rätt till yrkestiteln undersköterska.

Därutöver föreslår utredningen bl.a. följande i syfte att regleringen ska kunna uppnå önskad effekt samt kvalitet och säkerhet:

- Socialstyrelsen ska vara behörig myndighet för det reglerade yrket undersköterska och pröva ansökningar om bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska.
- Socialstyrelsens beslut ska kunna överklagas.
- Socialstyrelsen ska också få meddela föreskrifter om vilken kompetens som ska anses motsvara en undersköterskeexamen och ge rätt att använda yrkestiteln undersköterska.
- En avgift ska få tas ut för prövning av ansökan om bevis om rätt att få använda yrkestiteln undersköterska.
- Den som olovligen använder yrkestiteln undersköterska ska dömas till böter.
- En myndighet får i uppdrag att under en avgränsad period validera kompetens och utföra de ytterligare åtgärder som kan behövas för att underlätta för huvudmännen och för enskilda att ansöka om bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska.
- För att upprätthålla en långsiktig och hållbar kompetensnivå bör Skolverket samråda med Socialstyrelsen om innehållet i utbildningen till det reglerade yrket undersköterska.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

- Förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2025.
- Övergångsbestämmelser som möjliggör för flera i dag verksamma att t.o.m. den 31 december 2029 ansöka om bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska.

2019-08-13

Diarienummer

VOO 2019/0280

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Förslaget om reglering av yrket undersköterska genom en skyddad yrkestitel har det övergripande syftet att öka kvaliteten och säkerheten inom hälso- och sjukvård samt inom vård- och omsorg. Förslaget innebär enligt förvaltningens bedömning en möjlighet till enhetlig syn på kompetensen, vilket skulle kunna bidra till en likvärdig vård och omsorg. Förvaltningen ser även att förslaget på att skydda titeln undersköterska skulle kunna medföra en statushöjning vilket vore bra med tanke på det framtida kompetensförsörjningsbehovet. Förvaltningen befarar dock att det kan medföra resursbrist gällande undersköterskor. Förvaltningen har redan idag svårt att rekrytera färdigutbildade undersköterskor. Om en skyddad yrkestitel blir ett krav vid anställningsförfarandet kan det innebära att det finns färre anställningsbara undersköterskor tillgängliga.

För att uppnå syftet om en ökad kvalitet och säkerhet inom vård och omsorg, är förvaltningens bedömning att huvudmännen fortsatt tar ansvar för att analysera och anpassa kompetensen utifrån de behov kommunens medborgare har. Detta förutsätter även en samverkan mellan huvudmän och utbildningsanordnare/Skolverket.

Lyssna, lära, leda. Så lyder Lunds kommuns förhållningssätt för att leva upp till visionen: "Lund skapar framtiden med kunskap, innovation och öppenhet". Omgivningen ställer krav på förvaltningen och omvärlden förändras i snabb takt. Förvaltningen måste därför ständigt vara öppen för nya perspektiv, våga vara innovativ och utveckla organisationen och verksamheterna till nytta för målgrupperna. Detta gör förvaltningen kontinuerligt genom omvärldsanalys, brukarundersökningar, kompetensutvecklingsanalyser i dialog med medarbetarna samt omvärderar arbetsuppgifter och krav på kompetens.

Förvaltningen instämmer till viss del i den bedömning av kompetensbehov och kompetensutveckling som beskrivs i utredningen, men bedömer att nuvarande och framtida behov av kompetens även finns inom andra områden. Förvaltningen har exempelvis sedan en tid även identifierat och vidtagit åtgärder inom digitalisering, välfärdsteknik, men även pedagogik samt stöd i informella och sociala relationer.

En reglering av yrket undersköterska skulle kunna innebära en risk för ökad administration, begränsad möjlighet att i snabb takt anpassa verksamheten till medborgarens behov, fördela arbetsuppgifter mellan yrkesgrupper samt bidra till att organisera

2019-08-13

Diarienummer

VOO 2019/0280

verksamheten på ett resurseffektivt sätt, mer än vad det skulle öka kvaliteten och säkerheten.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslås besluta

att avge yttrande i enlighet med tjänsteskrivelse av den 13 augusti 2019.

Anna Borgius
Vård- och omsorgsdirektör

Johanna Bredmar
HR-chef

Beslut expedieras till:

Socialdepartementet, s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.fs@regeringskansliet.se

Akten